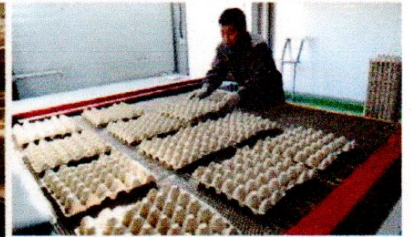
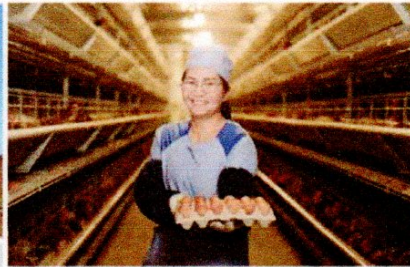

ТҮМЭН ШУВУУТ®
Аз жаргалыг үйлдвэрлэнэ

2024

**БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

**УЛААНБААТАР ХОТ, СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРЭГ
27-Р ХОРОО , 21-Р ХОРООЛОЛ №59**

**УЛААНБААТАР ХОТ
2024 ОН**

ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТНЫ ДААЛГАВАР2023 оны 10 дугаар
сарын 26-ны өдөр

Улаанбаатар хот

**Түмэн шувуут ХК-д
Зөрчлийн үр дагаврыг арилгах арга хэмжээ
авахуулах тухай**

Нийслэлийн Байгаль орчны газрын хяналтын хэлтсийн Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч А.Сарнай би НБОГ- 261 дугаартай гомдол, мэдээлэлд хэрэг бүртгэлтийн ажиллагаа явуулахад Түмэн шувуут ХК нь Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг эрх бүхий байгууллагаар батлуулж хэрэгжүүлээгүй, биелэлтийг тогтоосон хугацаанд тайлагнаагүй нь Монгол Улсын Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3 /Ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллага тухайн төслийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батлан төсөл хэрэгжүүлэх зөвшөөрөл олгоно/, 9.8 /Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллага төсөл хэрэгжүүлэгчийн тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг жил бүрийн 12 дугаар сард багтаан хүлээн авч дараа оны төлөвлөгөө болон түүнийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгө, зардлын хэмжээг батална/, 14 дүгээр зүйлийн 14.1.2 дахь /Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийг нутгийн оршин суугчид, орон нутгийн захиргаа, төслийн нөлөөлөлд өртөгч талууд холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагад тогтоосон хугацаанд мэдээлж, тайлагнах/ тул дээрх хууль бус үйлдлээ зогсоож, цаашид байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг эрх бүхий байгууллагаар батлуулж, биелэлтийг тогтоосон хугацаанд тайлагнаж зөрчлөө арилгах арга хэмжээг авч хуулийн хугацаанд хэрэгжүүлж ажиллахыг даалгаж байна.

Даалгаврыг 2023 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор биелүүлэхийг Д.Ганпүрэвд даалгаж, тогтоосон хугацаанд биелүүлээгүй тохиолдолд Монгол Улсын Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.4 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасны дагуу шүүхэд хүсэлт гаргаж, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх журмаар албадан гүйцэтгүүлэх болохыг мэдэгдэв.

Зөрчлийн үр дагаврыг арилгах арга хэмжээний зардлыг зөрчил үйлдсэн хүн, хуулийн этгээд, 18 насанд хүрээгүй хүний хууль ёсны төлөөлөгч хариуцна.

ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН
ТУШААЛТАН:

А.САРНАЙ

ДААЛГАВРЫГ ХҮЛЭЭН
АВСАН:

Д.ГАНДҮРЭВ

ШИЙТГЭЛИЙН ХУУДАС (маягт 2)

..... оны .. сарын .. өдөр

№ 0612375

..... хот, сум

ХЯЛБАРШУУЛСАН ЖУРМААР ШИЙДВЭРЛЭХ ЗӨРЧИЛД ШИЙТГЭЛ ОНОГДУУЛАХ ТУХАЙ

..... /эрх бүхий албан тушаалтны харьяалах байгууллага, ажил, нэр, цол, зэрэг/ би Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан .. асуудлыг шалгаад ОЛСОН нь:

Холбогдогч /харьяалах улс, хуулийн этгээдийн нэр, хүний овог, нэр, регистр/паспортын дугаар, ажил, албан тушаал, хаяг/ -нь

болох нь зэрэг нотлох баримтаар нотлогдон тогтоогдож, Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 2.3 дахь хэсэгт заасны дагуу шийдвэрлэх боломжтой байна.

Иймд холбогдогч /хүн, хуулийн этгээдийн нэр/-ийн үйлдсэн зөрчилд Зөрчлийн тухай хуулийн зүйлийн -д заасан шийтгэл оногдуулах үндэслэлтэй байх тул Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.2 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн ШИЙДВЭРЛЭХ НЬ:

1. Холбогдогч /хүн, хуулийн этгээдийн нэр/-ийн үйлдсэн зөрчилд Зөрчлийн тухай хуулийн тусгай ангийн /зүйл, хэсэг, заалт/-д заасны дагуу /шийтгэлийн төрөл, хэмжээ/ шийтгэл оногдуулсугай.

2. Оногдуулсан шийтгэлийн 500,000 төгрөгийг Төрийн сангийн 100200000906 цот дансанд, хохирол, нөхөн төлбөрийн төгрөгийг Төрийн сангийн тоот дансанд, зөрчил үйлдэж олсон мөнгөн орлогыг /улсын төсөвт/ Төрийн сангийн тоот дансанд тус тус шийтгэлийн хуудсыг хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор бэлнээр, бэлэн бусаар сайн дураар төлж биелүүлэхийг даалгасугай.

3. Зөрчлийн тухай хуулийн 3.6 дугаар зүйлд зааснаар хүн, хуулийн этгээдийн /үйл ажиллагаа, эрх/ аль болохыг зурах/-ыг хугацаагаар /хязгаарлах, хүчингүй болгох/ аль болохыг зурах/ эрх хасах шийтгэл оногдуулсугай.

4. Торгуулийн шийтгэлийг хэсэгчлэн төлүүлэх үндэслэл тогтоогдсон тул оногдуулсан төгрөгийн торгуулийн шийтгэлийг хувийг хугацааны дотор, хувийг хугацааны дотор, хувийг хугацааны дотор хэсэгчлэн сайн дураараа биелүүлэхийг даалгасугай.

5. Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 4.5 дугаар зүйлд заасны дагуу хураан авсан:

- А. Зөрчил үйлдэж олсон /хөрөнгө, орлого/, /аль нь болохыг доогуур зурах/
- Б. Зөрчил үйлдэхэд ашигласан /зэвсэг, хэрэгсэл, тээврийн хэрэгсэл, уналга/, /аль нь болохыг доогуур зурах/
- В. Зөрчил шалган шийдвэрлэх ажиллагаанд ач холбогдолтой баримт болох /эд зүйл, баримт бичиг/ /аль нь болохыг доогуур зурах/ /нэр, төрөл, тоо, хэмжээ, шинж тэмдэг/-г Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 4.12 болон Засгийн газрын тогтоолоор баталсан "Албадлагын арга хэмжээ авсантай холбоотой хураан авсан хөрөнгө, орлого, эд зүйл, хэрэгслээс хохирол нөхөн төлүүлэх, улсын орлого болгох, устгах журам"-ын дагуу шийдвэрлэсүгэй.

6. Холбогдогч /хүн, хуулийн этгээдийн нэр/-д Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт зааснаар -ны өдрийн дотор үүргийг нөхөн биелүүлэхийг даалгах, эсхүл үүргийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой төгрөгийн зардлыг гаргуулсугай.

7. Зөрчил үйлдсэн хүн, хуулийн этгээд тогтоосон хугацаанд шийдвэрийг биелүүлээгүй бол шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх журмаар албадан гүйцэтгүүлэхээр эрх бүхий албан тушаалтан Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.6 дугаар зүйлд заасан харьяалах шүүхэд хүсэлт гаргана.

8. Шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 7.6 дугаар зүйлд заасны дагуу шүүхэд гомдол гаргах эрхтэй болохыг дурдсугай.

ШИЙДВЭР ГАРГАСАН:

Эрх бүхий албан тушаалтан /..... / (нэр)

ТАНИЛЦСАН:

Холбогдогч /..... / (сарын үсэг) (нэр)

..... оны .. сарын .. өдөр

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No: 000576156047

Системийн огноо/System Date: 2023.10.30 16:06:10

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5166226977	ТҮМЭНШУВУУТ	500,000.00 MNT	1.00
/ Таван зуун мянган төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	90	Төрийн Сан		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	100200000906	НБОГ.Хүү торгуулийн орлого	500,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

ЕВ-2844753 Түмэншувуут ХК-с НБОГ

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Сар/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

АГУУЛГА

Нэг. Төслийн товч танилцуулга

- 1.1. Төслийн тодорхойлолт
- 1.2. Орчны агаарын чанар
- 1.3. Хөрсний шинжилгээ
- 1.4. Усны чанарын шинжилгээ
- 1.5. Хог хаягдалын эх үүсвэр, хэмжээ

Хоёр. Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл

Гурав. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, БОМТ-ний тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт

- 3.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө
- 3.2. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө
- 3.3. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө
- 3.4. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө
- 3.5. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр
- 3.6. Удирдлага, зохион байгуулалтын менежментийн төлөвлөгөө
- 3.7. Олон нийтэд тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төслийн тодорхойлолт

Төслийн нэр:	Шувууны аж ахуй болон тэжээлийн үйлдвэрийн цогцолбор
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	“Түмэн шувуут” ХК
Утас:	70005225
Улсын бүртгэлийн дугаар:	9010002006 РД: 2844753
Төсөл хэрэгжүүлэгчийн хаяг:	Хан-Уул дүүрэг, 13-р хороо, Туул тосгон, Шувуун фабрик ТШ-1 СХД, 21-р хороо Их булагийн ам ТШ-2 СХД, 21-р хороо Хужиртын даваа, 361-ийн гарам Тэжээлийн үйлдвэр Сонгино хайрхан дүүрэг 27-р хороо 21-р хороолол №59 тоот Оффис, Савалгааны үйлдвэр
Төслийн зорилго, онцлог:	Шувуугаа өөрсдийн үйлдвэрлэсэн чанарын шаардлага хангасан тэжээлээр тэжээж бойжуулхаас гадна шувууны сангасаа бордоо болгон ашиглаж байгаль ээлтэй эко үйлдвэрлэл явуулхыг зорьж байна. Шувууны аж ахуйгаас бэлтгэн нийлүүлж буй “Түмэн” нэрийн 21 төрлийн бүтээгдэхүүн нь хэрэглэгчдийн сэтгэлд таашаагдсан, эрэлт ихтэй, шинэхэнээрээ хэрэглэгчдийн гарт хүрдэг нь ажлын онцлог юм.
Хүчин чадал:	ТШ-1 320,000 өндөглөгч тахиатай, өдөрт 270,000 өндөг үйлдвэрлэх, ТШ-2 114,000 өндөглөгч тахиатай, өдөрт 85,500 өндөг үйлдвэрлэх, Нийтдээ 434,000 өндөглөгч тахиатай, өдөрт 355,500 өндөг үйлдвэрлэдэг. Тэжээлийн үйлдвэр нь цагт 8-10тн, өдөрт 100тн бүрэн найрлагат багсармал тэжээл үйлдвэрлэнэ. Савалгааны үйлдвэр нь хоногт 355,500 өндөг савлах, борлуулах
Ажиллах хоног:	365
Ажиллах хүч:	250
Төслийн байршил:	Хан-Уул дүүрэг, 13-р хороо, Туул тосгон, Шувуун фабрик ТШ-1 СХД, 21-р хороо Их булагийн ам ТШ-2 СХД, 21-р хороо Хужиртын даваа, 361-ийн гарам Тэжээлийн үйлдвэр Сонгино хайрхан дүүрэг 27-р хороо 21-р хороолол №59 тоот Оффис, Савалгааны үйлдвэр
Эзэмшил газрын хэмжээ:	
Ус хангамж:	Оффис болон савалгааны үйлдвэр төвийн шугам, бусад аж ахуй үйлдвэр гүний худгийн усаар хангадаг.
Дулаан хангамж:	Оффис болон савалгааны үйлдвэр төвийн халаалттай холбогдсон, бусад аж ахуй үйлдвэр усан халаалтын зуухаар халуун ус, дулаан үйлдвэрлэж хангадаг.
Цахилгаан хангамж:	Төвийн шугам сүлжээнд холбогдсон.
Бохирын шийдэл:	Оффис болон савалгааны үйлдвэр төвийн шугамд холбогдсон, бусад аж ахуй, үйлдвэрүүд төвлөрсөн хуримтлуулах ёмкостьд цуглуулах ба соруулна.

Зураг 1. Шувууны аж ахуйн орчны схем зураг

Төслийн талбайн байршил: “Түмэн шувуут” ХК-ийн “Шувууны аж ахуйн цогцолбор” төсөл нь Улаанбаатар хотын Хан-Уул дүүрэг, 13-р хороо, Туул тосгон, хуучнаар Шувуун фабрикт L-48-10 хэлбэртэй хавтгайд 14.4га талбайг хамран байрлах бөгөөд Улаанбаатар хот болон төвийн бүсийн аймгуудтай авто замаар холбогдсон дэд бүтэц сайн хөгжсөн бүс нутаг вm.

Сэдэв:	Байршил
Захиалагч:	"Түмэншувуут" ХК
Гүйцэтгэгч:	"Цагаан уулын оргил" ХХК
Он:	2020
Координатын систем:	WGS 1984 UTM ZONE 48N
Эх сурвалж:	Terra Incognita 2.45

Зураг 2. Төслийн талбайн байршил

(Эх сурвалж: Google Earth)

Зураг 3. Шувууны аж ахуй-2 орчны схем зураг

Төслийн талбайн байршил: “Түмэн шувуут” ХК-ийн “Шувууны аж ахуйн цогцолбор-2” төсөл нь Улаанбаатар хотын Сонгино хайрхан дүүрэг 21-р хороо Их булагийн ам 20га талбайг хамран байрладаг.

Зураг 4. Төслийн талбайн байршил (Шувууны аж ахуй-2)

Төслийн хүчин чадал: Үйлдвэрийн хүчин чадлыг дараах хүснэгтээр харуулав.

Хүснэгт 1. Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал

Нэгж хэсэг	Тоо ширхэг	Хүчин чадал жилээр
Өндөглөгч шувууны байр	12	Суурилагдсан хүчин чадал: 417900 толгой шувуу өсгөх
Дэгдээхийн байр	3	Нийт 120000 толгой дэгдээхий бойжуулах, өсгөвөрлөх
Сав баглааны үйлдвэр	1	Цагт 600-800 ширхэг үүр, жилд 4 сая ширхэг үүр үйлдвэрлэх
Бордооны үйлдвэр	1	Хоногт 47-94м ³ , жилд 1000-1500тн органик бордоо
Тахианы мах боловсруулах үйлдвэр	1	Хоногт 6000-8000 толгой шувуу нядлах
Тэжээлийн үйлдвэр	1	Цагт 8-10тн, жилд 15,000тн мал амьтны тэжээл үйлдвэрлэх
Инкубатор	1	Нийт 153600 ширхэг үржлийн өндөг дарах

- 1. Өндөглөгч тахианы байр:** Өндөглөгч тахианы амьдрах, өндөглөх таатай орчин нөхцөлийг хангасан дулаан, чийгшил, гэрэлтүүлэг, агааржуулалттай байр байна. Өндөг түүх, бохир сангасыг гадагшлуулан зайлуулах, тэжээл хангах болон ундны ус олгох бүрэн автомат системтэй.

Зураг 5. Өндөглөгч шувууны байр

Зураг 6. Өндөглөгчийн байрны дотор зохион байгуулалт

(Өндөг түүх систем, тэжээл олгох, сангас зайлуулах, дулаан, чийгшил автомат хяналтын төхөөрөмж)

- 2. Дэгдээхийн байр:** Дэгдээхийг нас бие хүртэл хугацаанд өсгөхөд таатай орчин нөхцөлийг хангасан дулаан, чийгшил, гэрэлтүүлэг, агааржуулалттай. Тэжээл болон ундны ус олгох, бохир сангасыг гадагшлуулах бүрэн автомат системтэй.

Зураг 7. Дэгдээхийн байрны гадна болон дотор зохион байгуулалт

(Тэжээл олгох, сангас зайлуулах, дулаан, чийгшил автомат хяналтын төхөөрөмж)

- 3. Сав баглааны үйлдвэр:** Хаягдал бор, цагаан цаасыг дахин боловсруулж өндөгний цаасан үүр үйлдвэрлэдэг ба цагт 600-800 ширхэг, өдөрт 16-20.0 мянган ширхэг өндөгний үүр сав үйлдвэрлэх хүчин чадалтай.

Зураг 8. Сав баглааны үйлдвэр

Өндөгний сав баглааны үйлдвэр нь БНХАУ-ын Наня машин ХХК-ийн хаягдал цаасыг боловсруулан өндөгний цаасан үүр үйлдвэрлэх бүрэн автомат төхөөрөмж юм. Бор болон цагаан хаягдал цаасыг 50:50 харьцаатай боловсруулан хэвлэж цельсийн 400 градуст хатааж ариутгадаг. Үйлдвэрлэсэн цаасан үүрийг дотоодын хэрэгцээнд ашиглахаас гадна бусад аж ахуйн нэгжүүдэд нийлүүлдэг. Тухайлбал 2020 онд нийт үйлдвэрлэсэн цаасан үүрний 30%-ийг худалдан борлуулсан байна.

Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн хүчин чадлыг дараах хүснэгтээр харуулав.

Хүснэгт 2. Сав баглааны үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал

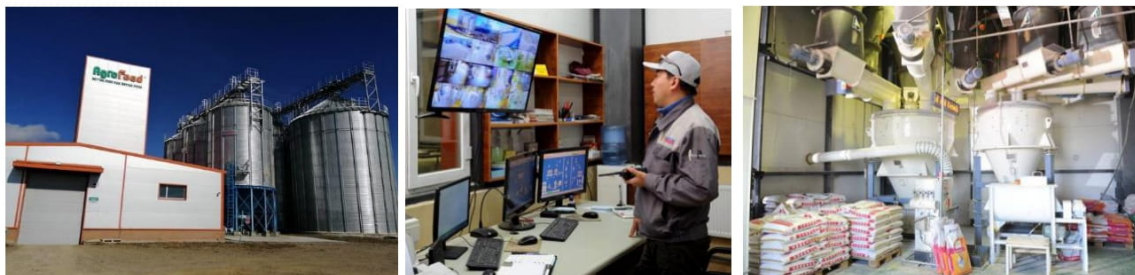
Загвар	Хүчин чадал ш/ц	Хэвлэгчийн хэмжээ	Хатаагч	Үйлдвэрийн хэмжээ
ЕС1000	1000	1600*400мм	16*2.6*2.4м	25*12*4.5

4. **Сангасны бордооны үйлдвэр:** Шувууны аж ахуйгаас хаягдах сангасыг дахин боловсруулж органик компост бордоо үйлдвэрлэдэг ба хоногт 47-94м³, жилд 1000-1500м³ компост бордоо үйлдвэрлэх хүчин чадалтай.

Зураг 9. Сангасны бордооны үйлдвэр

5. **Тахианы мах боловсруулах үйлдвэр:** 650-аас дээш хоногийн настай өндөглөгч тахианы өндөглөх чадвар мууддаг тул өсвөр тахиагаар сүрэг сэлбэх ажил жил бүр хийгддэг. Хоногт 8,000 толгой өндөглөгч тахиа нядлах хүчин чадалтай бүрэн автомат үйлдвэртэй. Өндөглөх чадвар муудсан тахиаг жилд 4 удаа багадаа 30,000мян.ш нядлаж “Мах импекс” ХК болон зарим хувь иргэдэд гэрээгээр мах нийлүүлдэг.
6. **Мал амьтан, шувууны тэжээлийн Агрофийд үйлдвэр:** Цагт 8-10тн, жилд 15,000тн малын болон тахианы тэжээл үйлдвэрлэх хүчин чадалтай. Уг үйлдвэрт улаан буудай, овьёос, хивэг, өвсний гурил, рапсын шахдаш, ургамлын /рапсын тос, шохойн чулуу, шүү давс зэрэг дотоодын түүхий эд болон эрдэнэшиш, шар буурцаг, үл орлогдох аминхүчил, витаминь бэлдмэлийг гадаадын нэр хүндтэй харилцагч байгууллагуудаас авч өсвөр шувуу, өндөглөгч тахианы 7 нэр төрлийн тэжээл, 6 нэр төрлийн малын тэжээл үйлдвэрлэж зах зээлд амжилттай нэвтрүүлээд байна.

Зураг 10. Агрофийд тэжээлийн үйлдвэр

Зураг 11. Бүтээгдэхүүний нэр төрөл

- 7. Үржлийн өндөг дарах инкубатор:** Үр тогтсон үржлийн өндгийг технологи горимын дагуу 21 хоног дарж дэгдээхий гаргах инкубатор.

Зураг 12. Инкубатор дотор зохион байгуулалт

(дүлаан, чийгшил тохируулах автомат төхөөрөмж)

- 8. Чанарын хяналтын лаборатори:** Хими-микробиологийн иж бүрэн лаборатори нь MNS ISO 17025:2007 стандартын дагуу итгэмжлэлд хамрагдан үйл ажиллагаагаа баталгаажуулах ба түүхий эд, туслах материалын хяналт шинжилгээг нийлүүлэлт бүрт, технологийн хэсгүүд болон бэлэн бүтээгдэхүүний цуврал тутамд шинжлэн Монгол улсад мөрдөгдөж байгаа стандартын үзүүлэлтүүдээр баталгаажуулж ажилладаг.

Зураг 13. Сорилт шинжилгээний лаборатори

Ажиллах хүчин:

“Тэжээлийн үйлдвэр болон Шувууны аж ахуйн цогцолбор” нь нийтдээ 200 ажилтантай. Ажилтан, ажиллагсадаа орон нутгаас бүрдүүлхийг эрмэлздэг. Ээлжийндээ 1 удаа бүх ажиллагсад компанийн журмын дагуу хооллоно.

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Ажиллах хүчин	Орон тоо	№	Ажиллах хүчин	Орон тоо
Үйлдвэрийн удирдлага		9	Мэргэшсэн ажилчид		90
1	Үйлдвэрийн дарга	4	1	Өндөглөгч байрны ажилтан	34
2	Менежер-Технолоич	3	2	Дэгдээхийн байрны ажилтан	10
3	Сав баглааны үйлдвэрийн дарга	1	3	Инкубаторын ажилтан	5
4	Тэжээлийн үйлдвэрийн дарга	1	4	Сав баглааны үйлдвэрийн ажилтан	13
Мэргэжлийн боловсон хүчин		12	5	Халаалтын зуухны ажилтан, Харуул	15
1	Малын эмч	2	6	Тэжээлийн үйлдвэрийн ажилтан	5
2	Химич, микробиологич	2	7	Тогооч	3
3	Нярав	4	8	Жолооч	4
4	Инженер техникийн ажилтан		9	Бордооны үйлдвэрийн ажилтан	1
5	ХАБЭА-н ажилтан	2		Мэргэжлийн бус ажилчид	7
6	Инкубаторын малын эмч	1	1	Ачигч	5
7	Чанарын менежер	1	2	Үйлчлэгч	2
				НИЙТ	118

Ажиллах хоног: Цогцолборын нэгж хэсгүүд нь үйл ажиллагааны онцлогоос шалтгаалан ажиллах хоног нь харилцан адилгүй байдаг. Тухайлбал шувууны аж ахуй нь жилд 365 хоног тасралтгүй ажиллах бол үржлийн өндөг дарах инкубаторын цех нь төлөвлөлтөөс хамаарч жилд 130-220 хоног ажилладаг.

Хүснэгт 4.

Ажиллах хоног

№	Үзүүлэлт	Хоног	Тэмдэглэл
1	Шувууны аж ахуй	365	
2	Инкубатор	130-220	Төлөвлөлтөөс хамаарна.
3	Сав баглааны үйлдвэр	285	Нийтээр амрах баяр, засвар үйлчилгээний өдрүүд 15-30 хоног зогсолт
4	Тэжээлийн үйлдвэр	300	
5	Бордооны үйлдвэр	200	Улирлаас шалгаалан 11 сарын 15-аас 3 сарын 20 зогсолт

Цахилгаан, дулаан хангамж, хэрэглээ

Цахилгаан хангамж, хэрэглээ: Шувууны аж ахуйн цогцолбор нь төвийн цахилгаан шугам сүлжээнд холбогдсон бөгөөд 0.4кВ-ийн цахилгаан дамжуулах агаарын шугамаас үйлдвэрийг цахилгаан эрчим хүчээр хангаж байна. Ослын үеийн дизель цахилгаан үүсгүүртэй.

Дулаан хангамж, хэрэглээ: Үйлдвэрийн хэрэгцээт уурыг уурын зуухаар, барилга, байгууламжийн дулааныг усан халаалтын зуухаар хангадаг.

Хүснэгт 5. Халаалтын зуухны мэдээлэл

№	Зуухны марк	Тоо ширхэг	Зориулалт	Нүүрсний хэрэглээ, тн/жил	Хүчин чадал
1	КВр-0.3	1	Халаалтын зуух	282.2	0.3МВт (Гкал дулаан/ц)
2	КВр-0.15	1	Халаалтын зуух	141.1	0.15МВт (Гкал булаан/ц)
3	DHZ1.4-85/66-АП	1	Халаалт, уурын зуух	706.6	1.4тн уур/ц
4	DZL1-1.0-АП	1	Халаалт, уурын зуух	327.6	1.0тн уур/ц

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

5	WH-200	1	Халаалт, уурын зуух	242.7	0.3МВт (Гкал дулаан/ц)
Нийт		5		1700.2	

Зураг 14. Усан халаалтын зуух (КВр-0.3 болон КВр-0.15 маркийн зуух)

1.2. Орчны агаарын чанар

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь ХУД 13-р хороо нь Агаарын чанар сайжруулах бүсийн 1-р бүс. 2020.09.28-ны өдөр “Түмэн шувуут” ХК-ийн “Шувууны аж ахуйн цогцолбор”-ын гадна агаарын чанар, физик бохирдлыг тодорхойлох ажлыг дараах аргачлалын дагуу хэмжилтийг Цаг уур орчны шинжилгээний газрын Байгаль орчин хэмжил зүйн төв лаборатори хийв.

Хүснэгт 6. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн

№	Сорьц авсан цэг	Хүхэрлэг хий (SO ₂), мг/м ³	Азотын давхар исэл (NO ₂), мг/м ³	Нийт тоосны агууламж, мг/м ³	Дуу чимээ дБа
1	Үйлдвэрийн хашаанд	0.020	0.064	0.100	50
“Агаарын чанарын стандарт” MNS 4585:2016		0.450	0.200	0.500	60

Шинжилгээний үр дүнгээс харахад Шувууны аж ахуйн цогцолбор гадна агаар дахь SO₂, NO₂, нийт тоосны агууламж MNS 4585:2016 стандартын зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрээгүй байна.

1.3. Хөрсний төлөв байдлын шинжилгээ:

Байгаль орчны төлөв байдлын судалгааны ажлын хүрээнд тус Шувууны аж ахуйн цогцолборын талбайгаас хөрсний химийн шинж чанар, механик бүрэлдэхүүн болон бохирдолыг тодорхойлох хөрсний дээжийг 2022.04.18-ны өдөр авч “Инженер геодез” ХХК Хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлсэн.

Хүснэгт 7. Хөрсний механик бүрэлдэхүүн

Дээж авсан цэг	Механик ширхэгүүд (%-иар), Ширхэгийн хэмжээ (мм-ээр)						
	Элс			Тоос		Шавар	
	1~0.25	0.25~0.05	0.05~0.01	0.01~0.005	0.005~0.001	<0.001	<0.01
Дээж №1 ШАА-2	37.5	50.4	1.7	4.4	3.8	2.2	10.4
Дээж №2 ШАА-1	29.8	50.2	10.0	2.1	5.0	3.0	10.0
Дээж №2 Тэжээлийн үйлдвэр	25.4	59.1	5.6	3.4	4.6	1.9	9.9

Хүснэгт 8. Хөрсний агрохимийн шинж чанар

Дээж авсан цэг	Дээж авсан гүн, см	pH	Ялзмаг, %	Давс, %	ЦДЧ, dS/m	CaCO ₂ , %	Солилцох суурь, мг-экв/100гр		Шим тэжээлийн элементүүд, мг/100гр	
							Ca ⁺²	Mg ⁺²	P ₂ O ₅	K ₂ O
Дээж №1 ШАА-2	0~20	8.57	0.78	0.02	0.054	0.00	9.1	4.4	0.7	14
Дээж №2 ШАА-1	0~20	6.44	2.22	0.03	0.127	0.00	9.1	4.3	3.7	28
Дээж №3 Тэжээлийн үйлдвэр	0~20	7.38	0.74	0.02	0.040	0.00	8.0	4.7	2.3	13

Дээж №1 Шувууны аж ахуй-2: Хөрсний задлан шинжилгээний дүнгээр үйлдвэрийн төв хэсгийн хөрс нь сулавтар шүтлэг орчинтой, хөрсний үржил шимийн ерөнхий үзүүлэлт болох ялзмагийн агууламж бага, хөрсний солилцох сууриудын нийлбэр (Ca+Mg) бага агууламж, ургамалд ашиглагдах тэжээлийн нэмэлтүүд болох нитратын үзүүлэлтийн хариу гараагүй, хөдөлгөөнт фосфор бага, солилцох кали бага, маш бага зэргийн давсжилттай, цахилгаан дамжуулах чадваргүй хөрс байна.

Дээж №2 Шувууны аж ахуй-1: Хөрсний задлан шинжилгээний дүнгээр үйлдвэрийн хойд хэсгийн хөрс нь сулавтар хүчиллэг орчинтой, хөрсний үржил шимийн ерөнхий үзүүлэлт болох ялзмагийн агууламж өндөр, хөрсний солилцох сууриудын нийлбэр (Ca+Mg) бага агууламж, ургамалд ашиглагдах тэжээлийн нэмэлтүүд болох нитратын үзүүлэлтийн хариу гараагүй, хөдөлгөөнт фосфор ихэвтэр, солилцох кали дундаж, маш бага зэргийн давсжилттай, цахилгаан дамжуулах чадвар бага хөрс байна.

Дээж №3 Тэжээлийн үйлдвэр: Хөрсний задлан шинжилгээний дүнгээр үйлдвэрийн урд хэсгийн хөрс нь сулавтар шүтлэг орчинтой, хөрсний үржил шимийн ерөнхий үзүүлэлт болох ялзмагийн агууламж бага, хөрсний солилцох сууриудын нийлбэр (Ca+Mg) бага агууламж, ургамалд ашиглагдах тэжээлийн нэмэлтүүд болох нитратын үзүүлэлтийн хариу гараагүй, хөдөлгөөнт фосфор дундаж, солилцох кали бага, маш бага зэргийн давсжилттай, цахилгаан дамжуулах чадваргүй хөрс байна.

1.4. Хэрэглээний усны чанар:

2023.04.18-ны өдөр “Түмэн шувуут” ХК-ийн “Шувуун аж ахуй, Тэжээлийн үйлдвэр”-ийн хэрэглээний усны чанарыг тодорхойлох зорилгоор дээж авч “Инженер геодези” ХХК-ийн Хөрс судлалын итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлэв.

Хүснэгт 9. Усны химийн шинжилгээний дүн

Анион	MNS 0900:2018	1дм ³ -д байгаа			Катион	MNS 0900:2018	1дм ³ -д байгаа		
		мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%			мг/л	мг-экв/л	мг-экв/%

Их булаг Шувууны аж ахуй-2 худгийн ус №1

Cl ⁻	24.11	0.68	8.36	Na ⁺ +K ⁺	66.67	2.90	35.70

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

SO ₄ ²⁻	92.70	1.93	23.77	NH ₄ ⁺	0.10	0.01	0.07
NO ₃ ⁻	25.46	0.41	5.06	Ca ²⁺	60.12	3.00	36.94
NO ₂ ⁻	0.03	0.00	0.01	Mg ²⁺	26.75	2.20	27.09
CO ₃ ²⁻	6.00	0.10	1.23	Fe ²⁺	0.30	0.02	0.20
HCO ₃ ⁻	305.10	5.00	61.57	Fe ³⁺	0.00	0.00	0.00
Дүн	453.39	8.12	100.00	Дүн	153.94	8.12	100.00

Туул тосгон Шувууны аж ахуй-1 худгийн ус №2

Cl ⁻	34.74	0.98	9.06	Na ⁺ +K ⁺	101.13	4.40	40.70
SO ₄ ²⁻	126.30	2.63	24.34	NH ₄ ⁺	0.10	0.01	0.05
NO ₃ ⁻	30.62	0.49	4.57	Ca ²⁺	74.15	3.70	34.25
NO ₂ ⁻	0.03	0.00	0.01	Mg ²⁺	32.83	2.70	24.99
CO ₃ ²⁻	6.00	0.10	0.93	Fe ²⁺	0.00	0.00	0.00
HCO ₃ ⁻	402.73	6.60	61.10	Fe ³⁺	0.00	0.00	0.00
Дүн	600.42	10.80	100.00	Дүн	208.21	10.80	100.00

Хужирбулан ам Агрофийд тэжээлийн үйлдвэр худгийн ус №3

Cl ⁻	35.45	1.00	9.29	Na ⁺ +K ⁺	90.77	3.95	36.70
SO ₄ ²⁻	122.90	2.56	23.80	NH ₄ ⁺	0.10	0.01	0.05
NO ₃ ⁻	30.62	0.49	4.59	Ca ²⁺	78.16	3.90	36.27
NO ₂ ⁻	0.03	0.00	0.01	Mg ²⁺	35.26	2.90	26.97
CO ₃ ²⁻	6.00	0.10	0.93	Fe ²⁺	0.00	0.00	0.00
HCO ₃ ⁻	402.73	6.60	61.38	Fe ³⁺	0.00	0.00	0.00
Дүн	597.73	10.75	100.00	Дүн	204.29	10.75	100.00

Хүснэгт 10. Усны физик шинж чанар

№	Сорьц авсан цэг	Өнгө градус	Үнэр	Амт	Булингар, NTU	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	pH	Ерөнхий хагуулаг, мг-экв/л
1	Их булаг ШАА-2	0-Үгүй	0-Үгүй	Үгүй	Тунгалаг	458.0	8.26	5.20
2	Туул тосгон ШАА-1	0-Үгүй	0-Үгүй	Үгүй	Тунгалаг	652.0	8.22	6.50
3	Агрофийд ТҮ	0-Үгүй	0-Үгүй	Үгүй	Тунгалаг	626.0	8.23	6.80
MNS 0900:2018		20	-	-	5.0	1.0	6.5~8.5	7.0

1.5. Хог хаягдалын эх үүсвэр, хэмжээ

Энгийн ахуйн хог хаягдал: Төслийн үйл ажиллагаанаас цогцолборын нийт 80-110 ажилчдаас жилд ойролцоогоор 14.6-20.0тн (2021-2026 оны хооронд) хатуу, 1022.0~1405.2м³ шингэн хаягдал ялгарах тооцоотой.

Хог хаягдал дахин ашиглалт, боловсруулалт хэмжээ

Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас үүсэх хог хаягдал: Үйлдвэрлэлийн процессоос жилд ойролцоогоор 9170.8~10671.8тн хаягдал үүсэх боломжтойгоос сүүлийн жилүүдэд шувууны сангас, өндөгний хальс, цаасан хаягдал зэрэг нийт 5.7мян.тн хатуу хог хаягдлыг өөрийн үйлдвэртэй дахин боловсруулсан ба 3.4-4.9мян.тн сангасыг ХУД-ийн 12, 13-р хороонд хүлэмжийн аж ахуй эрхэлдэг хувь хүн, ААНБ-ууд (“Баялаг жимс” ХХК, “Вагро” ХХК, “Дэвшил трейд” ХХК, “ГБТ трейдинг” ХХК) авч хэрэглэдэг.

Сав баглааны үйлдвэрт 30.9мян.м³ ус дахин ашигласан.

Тус үйлдвэр нь хог хаягдал бууруулах дахин ашиглах чиглэлээр үйлдвэрээ өргөтгөн сав баглааны үйлдвэрт хаягдал цаас, цаасан хайрцаг худалдан авч боловсруулан өндөгний үүр

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

үйлдвэрлэдэг, өндөглөгч тахианы сангас, өндөгний хальсыг боловсруулан бордоо үйлдвэрлэдэг. Ажилчдын ахуйн болон бусад хатуу хаягдлыг үйлдвэрийн нэгдсэн хогийн цэгт хуримтлуулан дүүргийн хог тээврийн тусгай зөшөөрөл бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулан зайлуулж байна.

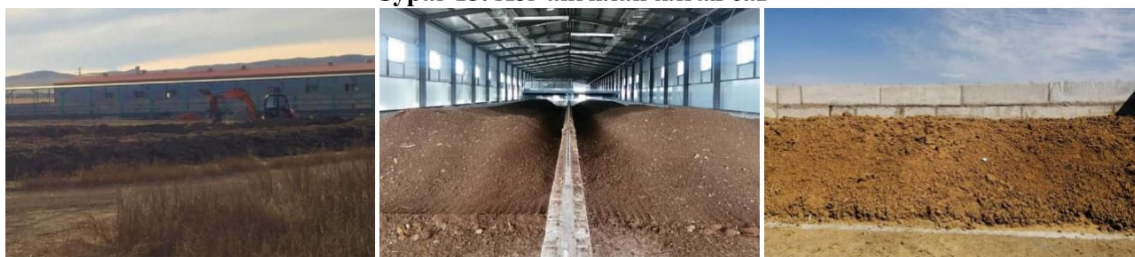
Шингэн хаягдал

Хаягдал ус: Технологигоос хаягдах (өндөг үржүүлэх инкубатор болон тахианы мах боловсруулах үйлдвэр нь жилд 4-5 удаа ажилладаг) 4.7~5.1 мян.м³ хаягдал ус 20-40тн хөрсөнд шингэхгүй, битүү цементэн ёмкостод хуримтлуулж тухай бүр бохир ус тээвэрлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий компанитай хийсэн гэрээний дагуу соруулж зайлуулдаг.

Ахуйн болон угаалга цэвэрлэгээнээс үүсэх 1.0~1.4 мян.м³ хаягдал усыг шувуун фабрикийн төвийн бохирын шугаманд нийлүүлэн улирал тутам ус бохирдуулсны төлбөр төлдөг байна. Дараах зургуудад үйлдвэр, объект тус бүрийн цэвэр усны хэрэглээ, хаягдал усны гаралтыг харуулав.

Зураг 15. Хог ангилан ялгах сав

Зураг 16. Сангасны (компост бордоо) үйлдвэр

Зураг 17. Хаягдал бохир ус хуримтлуулах сав болон бохирыг соруулж буй байдал

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ

Хүснэгт 11. Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

№	Нөлөөллийн эх үүсвэр	Сөрөг нөлөөлөл
1	Зуухны утаатай хамт хаягдах бохирдуулагч бодис	Түлшний чанар болон шаталтаас хамааран агаарт хаягдах бохирдуулах бодисын хэмжээ нэмэгдэх
2		Зуухны бүрэн бус ажиллагаанаас хамааран яндангаар хаягдах тоосны агууламж нэмэгдэх
3	Үнс иүүрснээс босох тоосжилт	Зуухны үнсийг үед ажлын байрны дотор тоосжилт болон дуу чимээ ихсэх
4		Нүүрс болон үнсний талбайгаас тоос босож орчны агаарын чанарт нөлөөлөх
5	Физик бохирдол үнэрийн бохирдол	Ажлын байрны агааржуулалт муугаас агаарын чанар муудах
6		Үйлдвэрийн үйл ажиллагаа, ялангуяа мха боловсруулалтаас гарсан бохир ус, тосны хаягдал орчинд эвгүй үнэр тархах
7		Хаягдал сангас орчны агаарт тархаж үнэрийн бохирдол үүсгэх
8		Үйлдвэрийн бохир усны сангийн үнэр тархах
9	Тоосжилт	Барилга байгууламж барих үед хөрсний өнгөн давхарга эвдэрч бүтцээ алдаж өөрчлөгдөх тул тоосжилт үүсэх эх үүсвэр болох
10	Үйл ажиллагаа	Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнөөр хөрс болон ургамлан нөмрөг эвдрэх, элэгдэх, бүтцээ алдах
11	Хог хаягдал	Ил задгай хаясан хатуу болон шингэн хог хаягдал хөрсийг бохирдуулах
12	Нүүрс үнсэнд агуулагдах бохирдуулагч бодис	Тусгайлан бэлдээгүй буюу цементлээгүй талбай дээр хадгалсан, буулгасан, хаясан үнс, нүүрс хөрсийг хүнд металлаар бохирдуулах
13	Ариун цэврийн байгууламж	Бохирын цооногоос бохир ус халих, шугам хоолой задрах, ил задгай асгарч хөрс болон хөрсний усыг бохирдуулах
14	Барилга байгууламж барих үйл ажиллагаа	Үйлдвэрийн үндсэн барилга, байгууламжын барилгын ажлын үед хөрс болон ургамлан нөмрөг эвдрэх, элэгдэх, бүтцээ алдах
15	Хяналтгүй хэрэглээ	Усыг хяналтгүй их хэмжээгээр ашигласнаар газрын доорх усны нөөцөд нөлөөлөх
16	Хаягдал бохир ус	Стандартын шаардлага хангаагүй бохир ус хүрээлэн буй орчинд хаягдах
17	Болзошгүй осол, байгалийн гамшиг	Тоног төхөөрөмжийн эвдрэлээс шалтгаалан аюул, осол гарах
18		Мэргэжилтэн болон ажилтны чадваргүй байдал, хариуцлагагүй үйлдлээс ажлын байранд осол, эрсдэл гарах
19		Зуухны барилга аянга зайлуулагчгүй, үер усны гамшгаас хамгаалсан хамгаалалт байхгүй, гал унтраах хэрэгслээр бүрэн тоноглоогүй үед байгалийн гэнэтийн үзэгдэлд өртөж болзошгүй сөрөг нөлөөлөлтэй
20	Үйл ажиллагаа	Хөдөлмөр хамгаалал болон сургалт мэдээллээр ажилчдыг бүрэн хангаагүйн улмаас бэртэж гэмтэх, эсвэл үйлдвэрийн хэвийн үйл ажиллагааг доголдуулах, гал түймэр гарах зэрэг болзошгүй сөрөг нөлөөтэй
21		Хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгсэлгүй ажилласны улмаас ажилчид бэртэх, гэмтэх, эрүүл мэнд хохирох
22		Ажлын байрны хөдөлмөрийн нөхцлөөс шалтгаалсан өвчлөл үүсэх

ГУРАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зорилго: Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-ний гол зорилго нь “Шувууны аж ахуйн цогцолбор” төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах хэмжээг төлөвлөхөд оршино. Ингэхдээ тухайн арга хэмжээ бүрийг төсөл хэрэгжүүлэгч нь хэрэгжүүлж чадахуйц, бодитойгоор төлөвлөх нь чухал.

Гол зорилтууд:

- Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болон хүний эрүүл мэнд, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулахад зайлшгүй хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөх,
- Агаар, хөрс, усан орчин болон ажлын байрны нөхцөл, ажилтнуудын эрүүл мэндэд төслийн үйл ажиллагаанаас хэрхэн нөлөөлж байгаа талаар хяналт шинжилгээ явуулах арга хэмжээг төлөвлөх,

“Түмэн шувуут” ХК-ийн төслийн 2022-2026 оны 5 жилийн БОМТ-г Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019.10.29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах” журмын дагуу боловсруулсан бөгөөд төслийн үйл ажиллагааны онцлог, байршил зэргээс шалтгаалан БОМТ-нд түүх-соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө тусгагдаагүй болно.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүрийн 11 дүгээр сарын 01-ний дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг Нийслэлийн байгаль орчны газарт, дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг жил бүрийн 12 дугаар сарын 31-ний дотор Байгаль орчны асуудал хариуцсан тарийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ.

БОМТ-ний 2024 оны менежментийн төлөвлөгөөний ажилд нийт 61.17сая.төг зарцуулахаар төсөвлөв.

Хүснэгт 12. 2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний зардал (сая.төг)

№	Менежментийн төлөвлөгөө	Гүйцэтгэх ажлын тоо	2024 оны зардал
3.1	Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	16	1.25
3.2	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	4	2.91
3.3	Хог хаягдалын менежментийн төлөвлөгөө	3	6.4
3.4	Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	6	0.5
3.5	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	5	0.63
3.6	Удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	16	1.0
3.7	БОМТ-г олон нийтэд тайлагнах төлөвлөгөө	4	-
Нийт		54	12.6

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

3.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 13. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж тоо хэмжээ	Нийт зардал, төгрөг	Хэрэгжүүлэх давтамж	Баримтлах хууль, журам, стандарт
1. Агаар орчин							
1	Зуухны утаатай хамт агаарт хаягдах бохирдуулагч бодис	-Халаалтын зууханд сайжруулсан түлш ашиглах боломжийг судлах -Яндангаар хаягдах утааны бохирдуулагч зөвшөөрсөн норм хэмжээг хянах, хэтэрсэн тохиолдолд зориулалтын шүүлтүүр тавих, солих	Халаалтын зуух	2	УЗБТ-ний арга хэмжээ, ОХШХ-ийн зардлаар	2024 оны 1-р улиралд	Агаарын болон Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, MNS 4585:2016 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 5885:2008 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага.
2	Агаарын бохирдол	Агаарын бохирдолын хяналт мониторингийг хийх	Төслийн талбай	-	ОХШХ-ийн зардлаар	Жилд 1 удаа	
2. Газрын гадарга, хэвлий							
3	Үйл ажиллагааны нөлөөгөөр газрын гадарга эвдрэх, элэгдэх	Машин техник зорчих замыг тодорхой болгож онц шаардлагагүй тохиолдолд олон салаа зам гаргаж хөрс талхлагдахаас урьдчилан сэргийлэх	Төслийн талбай болон түүний эргэн тойрон	-	150,000	Тогтмол	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, БОНБУ тухай хууль, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль
3. Усан орчин							
4	Хяналтгүй хэрэглээ	Ус ашиглалтын төлбөр төлөх	Үйлдвэр орчим	47.4мян .м ³	600,000	Улирал бүр	Усны тухай хууль
5	Усны эх үүсвэрийн бохирдол	Усны хяналт шинжилгээг хийлгэх	Гүний худгууд	2 удаа	ОХШХ-ийн зардлаар	Жилд 2 удаа	MNS 0900:2018 “Ундны ус эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ”

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

6	Усны эх үүсвэрийн бохирдол	Хог хаягдал ил задгай хаяхгүй байх, нэгдсэн хогийн цэгт хаядаг байх, тогтсон хугацаанд мэргэжлийн байгууллагаар ачуулдаг байх	Үйлдвэр орчим	5.7-6.5 мян.м ³ бохир ус 9.2-10.7 мян.тн хатуу хог	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний зардлаар	Тухай бүр	“Газрын доорх усыг бохирдохоос хамгаалах ерөнхий шаардлага” MNS 3342:1982
4. Хөрсөн бүрхэвч							
7	Хог хаягдал	Төслийн талбайд ил задгай хаягдсан хогийг ангилан ялгах, тухайн орчныг цэвэрлэх	Эзэмшил талбайд	14.4га	250,000	Тогтмол	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, БОНБУ тухай хууль, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх хууль
8	Хог хаягдал	Өнжсөн сангасыг зайлуулах, талбайг цэвэрлэх арга хэмжээ авах	Сангасны талбайд	0.5га	Дотоод зардлаар	Тогтмол	
9	Хөрсний эвдрэл гэмтэл	Тэжээлийн үйлдвэрийн талбайд мод тарих	Үйлдвэр орчим	300ш мод	Орчны тохижилтын зардлаар	2024 оны 4-р улиралд	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, БОНБУ тухай хууль, Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх хууль “Хөрс бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх хэмжээ” MNS 5850:2019
10	Хөрсний бохирдол	Ариун цэврийн байгууламжийг ариутгалын БИО бэлдмэл, бусад бодисоор ариутгах	Бохирын цооног	3	50,000	Дулааны улиралд	
11		Хөрсний бохирдолын мониторинг хийх	Төслийн орчим	Орчны хяналт шинжилгээний зардалд дэлгэрэнгүй тусгав.		Жилд 1 удаа	
5. Ургамлан нөмрөг, амьтан							
12	Үйл ажиллагааны нөлөөгөөр хөрс эвдрэх, элэгдэх	Ургамлан нөмрөгийг талхалж гишгэхгүй байх, ногоон байгууламжийг цаг агаарын гандуу нөхцөлд услаж тордох арга хэмжээнүүдийг авах	Төслийн талбай	300-400 мод	Орчны тохижилтын төлөвлөгөөний зардлаар	Дулааны улиралд	“Байгаль орчин. Эвдэгдсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 5918:2008
6. Ажилчидын эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагаа							

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

13	Болзошгүй осол, аюул	Ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслэлээр хангах, ажилтан бүрийг тоног төхөөрөмжтэй харьцаж ажиллах, аюулгүй ажиллагааг хангах чадварыг бүрэн эзэмшүүлэх сургалт, дадлагыг хийлгэдэг байх	Нийт ажилтнууд	80-110	Үйл ажиллагааны зардлаар	Тухай бүр	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль
14		Ажиллагсдыг эрүүл мэндийн хугацаат үзлэг, шинжилгээнд хамруулах	Нийт ажилтнууд	80-110	Үйл ажиллагааны зардлаар	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг улирал бүр, нарийн мэргэжлийн шинжилгээ жилд 1 удаа	“Худалдаа, үйлчилгээний байгууллагын ажилтныг ЭМ-ийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулах журам” ЭМСайдын А/145 тушаал, 2017
15	Химийн бодисын хоруу чанар	Химийн бодисуудыг хор аюулын мэдээлэлд заасан орчин нөхцөлд хадгалах, ашиглах	Мал эмнэлэг лаборатори агуулах	-	200,000	Тогтмол	“ХААЭА. Химийн хорт болон аюултай бодис, бүтээгдэхүүний агуулах. Ерөнхий шаардлага” MNS 6458:2015
16	Үйл ажиллагааны заавар, зөвлөмж мөрдөлт	Бордооны боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааны талаар мэргэжлийн байгууллагаас өгсөн заавар зөвлөмжийг бүрэн дагаж мөрдөх	Бордооны үйлдвэр	-	Үйл ажиллагааны зардлаар	Тухай бүр	“Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Ажлын байрны орчин, эрүүл ахуйн шаардлага” MNS 4990:2015
НИЙТ ЗАРДАЛ:					1,250,000		

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

3.2. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

2023 онд шувууны аж ахуй нь 300-400ш мод тарих ажил хийхээр төлөвлөж байгаа бөгөөд шаардлагатай зардлыг тооцлоо.

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зардлын тооцоог Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрдэс баялаг, эрчим хүчний сайдын хамтарсан 2010 оны 05 сарын 17-ны өдрийн А-132/112 дугаар тушаалын хавсралт “Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газрыг нөхөн сэргээх ажлын зардлын үнэлгээ тооцох аргачлал”-н дагуу тооцов.

Хүснэгт 14. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Ажлын цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн үнэ, мян.төг	Зардал, мян.төг	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Ногоон байгууламж	Мод тарих	300	ш	8.5	2,550.0	Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль, “Байгаль орчин. Эвдэгдсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 5918:2008
2	бий болгох, Хөрс, агаарын бохирдолыг бууруулах	Бордоо хар шорооны үнэ	18.0	м ³	15.0	270.0	
3		Усалгааны зардал	600.0	м ³	0.9	540.0	
4	Ногоон байгууламжийг арчлах, тордох	Усалгааны зардал	300-400	ш	0.9	270-360.0	
НИЙТ ЗАРДАЛ:						2,910.0-3,420.0	

3.3. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 15. Хог хаягдлын менежментийг төлөвлөгөө

Ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Тоо хэмжээ, хэмжих нэгж	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж
Ахуйн хаягдал	Хатуу хаягдлыг тусгай зөвшөөрөлтэй	Үйлдвэр аж ахуйн хэрэглээ	Хатуу: 14.6-20.0тн Шингэн 1022-1405м ³	150,000*12~24=1,800,000 ~3,600,000	Сард 1-2 удаа
Үйлдвэрлэлийн хаягдал	Шингэн хаягдлын танкны аюулгүй байдлыг хангах, бохирыг тогтмол гэрээний дагуу соруулах	Үйлдвэрийн ажилчдын хэрэглээ	Хатуу:8950-10300тн Шингэн: 4730-5140м ³	95,000*20=1,900,000	Сард 1 удаа
Аюултай хаягдал	Биологийн гаралтай аюултай хаягдлыг идэвхгүйжүүлсний дараа энгийн хаягдлын хамт зайлуулдаг байх	Мал эмнэлэг, лаборатори	0.05-0.1тн	Гэрээт ажлын зардлаар	Тогтмол
	Хаягдал үнсийг тээвэрлэж зайлуулдаг байх	Халаалтын зуух	220-360тн	150,000*12=1,800,000	Тогтмол
НИЙТ ЗАРДАЛ:				5,500,000~7,300,000	

3.4. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 16. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Хэрэгжүүлэх давтамж, хэмжээ	Зардал, төг	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
Химийн бодис, урвалжийг хадгалах, харьцах үед аюулгүй ажиллагаа алдагдах	Химийн бодистой харьцаж буй ажилчдыг мэргэжлийн сургалтанд хамруулах, химийн бодисын хор аюулын мэдээлэл, бодистой ажиллах аюулгүй ажиллагааны талаар мэдлэгтэй болгох	Мал эмнэлэг, Сорилт шинжилгээний лабораторийн болон цэвэрлэгээ, ариутгалын химийн бодистой харьцдаг ажилтнууд	Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардлаар	“Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль”, “Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам” шадар сайд, БОАЖСайд, 2017 оны 54/А/136/ А/215 тушаал
Хадгалалтын горим алдагдах	Химийн бодис, хадгалах өрөөг стандартын дагуу тохижуулах, ашиглах, тогтмол хянах, сайжруулах		Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардлаар	
Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал алдагдах	Ажиллагсдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хэрэгслээр бүрэн хангах, хэрэглэж хэвшүүлэх	Ажилтан	Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардлаар	“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль”
Халдварт өвчин тархах, эрсдэл үүсэх нөхцөл бүрдэх	Ажилчдыг жил бүр эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах, ил шархтай болон томуугийн шинж тэмдэгтэй ажилтанг шувууны аж ахуйд ажиллуулахгүй байх	Шувууны аж ахуй	Жилд 2 удаа		“Худалдаа, үйлчилгээний байгууллагын ажилтныг ЭМ-ийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулах журам” ЭМ-ийн сайдын 2017 оны А/145
Болзошгүй осол, аюул эрсдэл үүсэх нөхцөл бүрдэх	Болзошгүй ослын үед бэртэх гэмтэх үед хэрэглэх яаралтай тусламжийн эмийн сан, галын аюулын үед гал унтраах багаж хэрэгсэл, хүрз зэргийн нөөц бололцоог бэлэн байлгах	Шувууны аж ахуй	Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардлаар	Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, “Галын авулаас хамгаалах нийтлэг асуудал. Галын ангилал” MNS 4284:2017

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Болзошгүй осол, аюул эрсдэл үүсэх нөхцөл бүрдэх	Тоног төхөөрөмжийн бүрэн бус байдал, ажилчдын анхаарал болгоомжгүй байдлаас болж бэртэх гэмтэхээс сэргийлж тоног төхөөрөмжийн үзлэг үйлчилгээ, засвар үйлчилгээг тогтмол хийдэг байх	Тоног төхөөрөмж	Тогтмол	Үйл ажиллагааны зардлаар	“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль”
Болзошгүй осол, аюул	Эрсдэлийн сан үүсгэх	Төслийн хэмжээнд	Тогтмол	500,000	
НИЙТ ЗАРДАЛ:				500,000	

3.5. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хүснэгт 17. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	Зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	Нэгж үнэ мян.төг	Нийт үнэ мян.төг
Агаарын чанар бохирдуулагч бодисууд	Халаалтын зуух, бордооны үйлдвэр орчим /3 цэг/	Жилд 1 удаа	Хүхрийн давхар исэл, SO ₄	450мкг/м ³	55.0	55.0
			Азотын давхар исэл, NO ₂	200мкг/м ³		
			Нийт тоос, TSP	500мкг/м ³		
			Дуу чимээ	60дБА		
Баримтлах стандарт: “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 4585:2016						
Халаалтын зуухны яндан /2 зуух/	Жилд 1 удаа	Хүхрийн давхар исэл, SO ₄	600-800мг/м ³	250.0	250.0	
		Азотын давхар исэл, NO ₂	400-450 мг/м ³			
		Нийт тоос, TSP	400-600 мг/м ³			
		Нарийн ширхэгт тоос, PM2.5	300-400 мг/м ³			
		Нүүрстөрөгчийн дутуу исэл, CO	4000-5000 мг/м ³			
Баримтлах стандарт: “4.2МВт хүртэл чадалтай ус халаах зуух. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 5043:2016						
Ажлын байрны агаарын чанар, бохирдуулагч бодисууд	Ажлын байр /10 цэг/	Жилд 1 удаа	Хүхрийн давхар исэл, SO ₄	2 мг/м ³	120.0	120.0
			Азотын давхар исэл, NO ₂	5 мг/м ³		
			Нийт тоос, TSP	-		
			Дуу чимээ	85дБА		
Баримтлах стандарт: “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд. Хөдөлмөрийн эрүүл мэнд. Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага” MNS 4990:2015 “Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага” MNS 5002:2000						
Усны химийн үзүүлэлт	Худгийн ус /3ш аж ахуй болон үйлдвэрийн/	Жилд 2 удаа	pH	6.5-8.5	50.0	50.0
			Ерөнхий хатуулаг	7.0мг-экв/л		
			Хлорид ион	350.0мг/л		
			Сульфатын ион	500.0мг/л		
			Кальцийн ион	100.0мг/л		
			Магнийн ион	30.0мг/л		
			Натрийн ион	200.0мг/л		
			Хуурай үлдэгдэл	1000.0мг/л		
Баримтлах стандарт: “Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ” MNS 0900:2018						
Хөрсний агрохимийн найрлага,	Хог хаягдлын цэг, бордооны	Жилд 1 удаа	Агрохимийн үзүүлэлт,	Хөрсний химийн найрлага,	80.0	80.0

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

механик бүрэлдэхүүн,	үйлдвэр, сав баглаа, мах боловсруулах		химийн шинж чанар	элэгдэл эвдрэлийн үзүүлэлтүүд		
Хөрсөн дэх хүнд металлын үлдэгдэл	үйлдвэр, тээврийн хэрэгслийн зогсоол орчим /3 дээж/	Жилд 1 удаа	Зэс, Cu Хром, Cr Хар тугалга, Pb Кадми, Cd Хүнцэл, As Цайр, Zn	100мг/кг 150мг/кг 100мг/кг 3мг/кг 6мг/кг 300мг/кг	80.0	80.0
Баримтлах стандарт: “Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ” MNS 5850:2019						
Нийт үнэ, мян.төг						635.0

3.6. Тухайн жилийн БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 18. Удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Зардал, мян.төг	Хариуцагч	Шаардлага
1. Хуулийн хэрэгжилтийг хангах					
1	БОМТ-д тусгасан байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналтын шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг тодорхой албан тушаалтанд хариуцуулан үйл ажиллагааг зохион байгуулах, дотоод журам тогтоож мөрдөх	Төслийн нийт хугацаанд	Дотоод зардал	БО-ны асуудал хариуцсан ажилтан	“Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль”, 31.7 дугаар заалт
2	БОМТ-г хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохих хугацаанд нь хэрэгжүүлэх ба биелэлтийг жил бүр дүгнэж, дүнг байгаль орчны хяналтын байгууллагад хүргүүлж байх	Жил бүрийн 11-р сарын 01-ны өдрийн дотор	БОМТ-ний зардал	БО-ны асуудал хариуцсан ажилтан	“Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хуулийн 13.1.2-р заалт
3	Хог хаягдлын тухай хуулиар хүлээсэн үүргээ биелүүлэх, хог хаягдлыг аль болох дахин ашиглах, дахин боловсруулах	Жил бүр	Дотоод зардал	Удирдлага	“Хог хаягдлын тухай” хуулийн шинэчилсэн найруулга, 2017
4	Химийн хорт болон аюултай бодисыг импортлох, ашиглах тусгай зөвшөөрлийг	Жил бүр	Дотоод зардал	БО-ны асуудал хариуцсан ажилтан	“Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай” хуулийн 5-р заалт, “Аж ахуйн үйл ажиллагааны

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	байгаль орчны төрийн захиргааны төв байгууллагаас авч ажиллах				тусгай зөвшөөрлийн тухай” хуулийн 15.6.3-р заалт
5	Ажлын байрыг галын аюулаас хамгаалах, гал унтраах хэрэгслээр хангах	Төслийн нийт хугацаанд	300.0	ХАБЭА-н менежер	“Галын аюулгүй байдлын тухай хууль”, 17.2.6-р заалт
6	Ажлын байр, зам талбайд ХАБЭА-ны ба замын хөдөлгөөний дүртийн тэмдэг, дохио, санамжуудыг тавих	Жил бүр	150.0	ХАБЭА-н менежер	“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль”
2. Ажилтнуудыг чадавхижуулах					
7	Нүүрсний дутуу шаталтыг багасгахын тулд шаталтын үеийн агаарын харьцааны тохиргоог зохицуулах, галлагаа хийдэг галчийн ур чадварыг дээшлүүлэх	2023 онд	Дотоод зардал	Удирдлага, зуух хариуцсан менежер	“Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах, хяналтын чадавхийг бэхжүүлэх” төсөл “ЖАЙКА”, 2013
8	Ажилтнуудыг хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуйн сургалтанд тогтмол хамруулах, чадавхижуулах	Жил бүр	300.0	ХАБЭА-н менежер, Ахлах ажилтнууд	“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай” хуулийн 27.3.4, 28.1.8-р заалт “Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай” хуулийн 13.6
9	Орон нутгийн онцгой байдлын хэлтэстэй хамтран ажиллах гэрээ байгуулж, гэнэтийн осол, эрсдэл, түүнээс хамгаалах талаар сургалт зохион байгуулах	Жил бүр	Гэрээний үнээр	Удирдлага, ХАБЭА-н менежер	“Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Сургалтын зохион байгуулалт үндсэн дүрэм” MNS 4969:2000
10	Үйлдвэрийн ажлын байрны нөхцөлийг сайжруулах (агааржуулалтын систем, гэрэлтүүлэгийг нэмэх)				Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэнд, Хөдөлмөрийн эрүүл ахуй. Ажлын байрны орчин эрүүл ахуйн шаардлага MNS 4990:2015, MNS 6767:2019, MNS 5078:2001
3. Бусад					
11	УЗ болон УХЗ-ыг дизель эсвэл хийн түлшээр ажилладаг зуухаар солих	2023 онд нэвтрүүлэх	Дотоод зардал	Удирдлага, ХАБЭА-н менежер	Шадар сайдын 2020.10.08 өдрийн 123, 2021 оны 93-р тушаал (2022.05.15-ны өдрөөс эхлэн нийслэлд

2024 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	боломжийн талаар судлах, цаашид нэвтрүүлэх				түүхий нүүрс түлэхийг хориглосон)
12	Зуухны шаталтаас ялгарах утааны хийтэй хамт хаягдаж байгаа бохирдуулагч бодисуудыг бууруулах талаар боломжит арга технологи (баяжуулсан түлш ашиглах)-ийг судлах, турших	2023 онд	Дотоод зардал	Удирдлага, зуух хариуцсан инженер, БО-ны асуудал хариуцсан ажилтан	“ДЦС, ДС-ын уурын ба ус халаах зуухны ашиглалтын үед агаар мандалд хаях утааны найрлага дахь агаар бохирдуулах зарим бодисын ЗДХ, тэдгээрийг хэмжих арга” MNS 5919:2008
13	Нүүрс хадгалахдаа цементжүүлсэн талбайгаас хэтрүүлэхгүй байх, салхинаас хамгаалсан хучлага ашиглах		Тухайн ажлын зардал	Удирдлага, зуух хариуцсан инженер	“Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн ЗДХ” MNS 5850:2019 “Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 4585:2016
14	Шаардлагатай үед хэрэглэх иж бүрэн эмийн санг заавартай нь байрлуулах, тогтмол хугацаанд нөхөн сэлбэх	Жил бүр	250.0	Удирдлага, ХАБЭА-н менежер	“Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль”-ийн 14-р зүйл
15	Жил бүр тогтмол хийгддэг үйл ажиллагаануудыг цаашид үргэлжлүүлэх	Жил бүр	-	Удирдлага	-
16	Шинээр байгуулах барилга байгууламжийн бүтцийг сайжруулахдаа ногоон барилга, газар нутгийн геотехникийн нөхцлийг харгалзах	Тухай бүр	-		УИХ-ын 2014.06.13-ны өдрийн №43 дугаар тогтоол “Ногоон хөгжлийн бодлого”
НИЙТ ЗАРДАЛ:			1.000.0		

3.7. БОМТ-ний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Хүснэгт 19. БОМТ-г олон нийтэд тайлагнах төлөвлөгөө

БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах орлцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан	Зохион байгуулах газар
Оршин суугч иргэд, ХУД 13-р хороо, СХД 21-р хороо ИНХ	БОМТ-ний хэрэгжүүлсэн ажлаа тайлагнах, хэлэлцүүлэх, санал авах	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тухай	Жил бүр 11-р сард	Байгууллагын удирдлага, ХАБЭА-н менежер, БО-ны асуудал хариуцсан ажилтан	Төсөл хэрэгжиж буй хорооны Иргэний танхимд
Шаардлагатай тохиолдолд сонирхогч талууд, байгаль орчны төрийн бус байгууллага		Төслийн үйл ажиллагаа болон байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр хийгдэж буй ажил	Тухай бүр		Компанийн байранд
Нийслэлийн байгаль орчны газар	БОМТ-ний тайлан, төлөвлөгөөг батлуулах	Төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчин ажлын байранд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ авах,	Жил бүрийн 12-р сарын 31-нээс өмнө		Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргаа-ны төв байгууллага
БОАЖЯ	БОМТ-ний тайлан, хэрэгжилтийг хянуулах	хяналт шинжилгээний дагуу хийсэн ажлын биелэлтийг тайлагнах	Жил бүрийн 11-р сарын 01-нээс өмнө		
НИЙТ ЗАРДАЛ:				-	

